

یادگیری معکوس

در کلاس زبان

مترجم: فاطمه فضلعلی

دبیر زبان منطقه ۳ آموزش و پرورش تهران

این شکل است که ابتدا دانش‌آموزان به سؤال پاسخ می‌دهند و وقتی بیشتر یاد گرفتند، سطح بعدی باز می‌شود و می‌توانند یک مرحله بالاتر بروند.

تراویس فلیپس^۱، معلم زبان پایه هشتم اهل کلمبیا، از ویدیوی تعاملی در سایت پازل آموزشی^۲ (www.edpuzzle.com) برای بازخورد دادن در گرامر استفاده می‌کند. او این سایت یا ابزارهای ویدیویی مشابه برای ساخت ویدیوهای دو تا چهار دقیقه‌ای را توصیه می‌کند. از جمله ویژگی‌های آن‌ها این است که تعاملی هستند و قابلیت سفارشی شدن را دارند. قبل از آنکه تراویس کلاس گرامر را معکوس کند، دانش‌آموزان باید مطالب را حفظ می‌کردند تا آن‌ها را یاد بگیرند اما بعد از آزمون، به سرعت همه را فراموش می‌کردند. حالا تراویس ویدئوهایی می‌سازد که مفاهیم گرامری را آموزش می‌دهد و در انتها تکالیفی دارد که بنابر یکی از آن‌ها، لازم است دانش‌آموزان آنچه را یاد گرفته‌اند، خلاصه کرده و در مورد آن‌ها سؤال کنند.

تراویس تدریس خود را با گرامر روزانه با استفاده از نرم‌افزار فرم‌ساز گوگل^۳ شروع می‌کند و دانش‌آموزان را به پیدا کردن غلط‌های گرامری تشویق می‌کند؛ برای مثال، گاهی از آنان می‌خواهد که تفاوت دو واژه «Lay» و «lie» را پیدا کنند. به تدریج که دانش‌آموزان پیشرفت می‌کنند، تراویس پیچیدگی و سختی کار را افزایش می‌دهد و غلط‌های گرامری جدید و عمیق‌تری را مطرح می‌کند. در زیر یک نمونه از این تمرین‌ها آمده است:

What is the error?

- We shall learn about Thomas Jefferson, soon.
- He was responsible for the Louisiana Purchase.
- His decision, which doubled the size of the U.S.,

was significant.

No error

از وقتی تراویس به شیوه معکوس آموزش می‌دهد، پیشرفت چشمگیری در گرامر و نگارش دانش‌آموزان مشاهده کرده است. قبل از آموزش به شیوه معکوس میانگین نمرات دانش‌آموزان ۳۰ بود ولی بعد از استفاده از این روش، بین ۸۰ تا ۸۵ در

از نظر بیشتر معلم‌های زبان، آموزش دستور زبان و واژگان به شیوه معکوس ساده است؛ به دلیل آنکه مهارت محورند و فرصت‌هایی برای تمرین به‌طور مستقل فراهم می‌کنند که این منجر به افزایش یادگیری بنیادی می‌شود. استفاده از ابزارهای فناوری برای معکوس کردن دستور زبان کار دشواری نیست؛ البته اگر معلم‌ها از فناوری موجود استفاده کنند. یکی از منابعی که معمولاً از آن استفاده می‌شود نوردینک^۴ (www.NoRedink.com) است که منبعی برخط از نوع انطباقی^۵ است؛ یعنی، دانش‌آموز را هدایت می‌کند که با سرعت خود گرامر را از طریق تمرین بیاموزد و بازخورد فوری دریافت کند. دانش‌آموزان می‌توانند برای اشتباه خود کمک بگیرند.

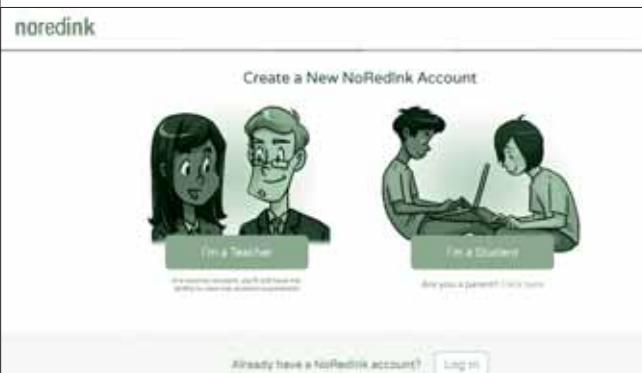
بتادینگ^۶ معلم زبان، اهل کالیفرنیا، از نوردینک برای تدریس گرامر استفاده می‌کند. او وقتی می‌خواهد فصلی از شکسپیر را تدریس کند، ابتدا با آموزش گرامر در مورد موضوع‌هایی مانند اجزاء جمله، موازی‌سازی، علامت‌گذاری، بند و عبارت شروع می‌کند. مدت دو هفته در وبگاه نوردینک روی گرامر کار می‌کند تا دانش‌آموزان برای خواندن شکسپیر آماده شوند. به نظر پت، دانش‌آموزان باید این مفاهیم را به خوبی یاد بگیرند؛ چون متن شکسپیر جملات تغییر یافته زیادی دارد که براساس شعر پنج‌وندی است. او این کار را با بهره‌گیری از دو وب‌گاه QBL^۷ و آزمایشگاه بازی‌سازی^۸ (www.3dgameplay.com) برای یک فصل از کتاب انجام داده است. نحوه کار به

زیادی از افراد مشهور، از خواننده گرفته تا ورزشکاران حرفه‌ای را صحیح کرده‌اند.

مهارت‌های مختلف بوده است و این پیشرفت همچنان ادامه دارد.

واژگان معکوس

برای کمک به آموزش واژگان، ناتلی، معلم زبان ابتدا سعی می‌کند با دانش‌آموزان آشنا شود و از هدف و برنامه شخصی آن‌ها آگاه گردد. او از نرم‌افزار وب‌گاه (www.membean.com) استفاده می‌کند تا به هر دانش‌آموز پیام‌ها بدهد که برنامه یادگیری فردی داشته باشد. این نرم‌افزار فهرستی از واژگان را تهیه می‌کند و به هر دانش‌آموز آموزش‌های شخصی می‌دهد. از دانش‌آموزان انتظار می‌رود که حداقل سبب دقت از وقت خود را در این سایت صرف کنند. ناتلی در کلاس گاهی برای این کار هم وقت می‌گذارد. او پس از هر دو هفته یادگیری، با برگزاری آزمون واژگان، دانش‌آموزان را ارزشیابی می‌کند.

ممبین وبگاهی است مخصوص واژگان و می‌تواند ریشه واژه به خصوص، معنی آن در بافت جمله، نقشه تصویری با کلمات مرتبط را فراهم کند و ویژگی‌های خاصی مثل یک ویدئو کلیپ یا نمایش تلویزیونی و یا قطعه‌ای از روزنامه را هم در خود دارد. در این وب‌گاه کتاب حافظه هم وجود دارد و به دانش‌آموز هم اجازه می‌دهد که کتاب حافظه خود را ایجاد کند. بعد از یادگیری مجموعه‌ای از لغات مشخص، ممبین به دانش‌آموز آزمون می‌دهد تا بتواند درک خود را از کلمات بسنجد. آزمون‌های ممبین ابزار یادگیری از نوع انطباقی است که سطح دشواری را براساس عملکرد هر دانش‌آموز بالا می‌برد.

* پی‌نوشت

1. NoRedink
2. adaptive
3. Beth Odging
4. Quest based learning (QBL)
5. GameLab
6. Travis Phelps
7. EdPuzzle
8. Google Forms
9. Domingo Chica
10. Danesa Menge

دستور زبان معکوس

دومینگو چیکا^{۱۰} معلمی است که دستور زبان را به شیوه معکوس تدریس می‌کند. دومینگو در یک مدرسه راهنمایی در سواحل جنوبی اسپانیا زبان اسپانیایی و انگلیسی آموزش می‌دهد. او برای معکوس کردن، ابتدا از پاورپوینت و پرزی استفاده می‌کند اما بعد به ویدئوهای مختلف روی آورد تا بتواند سؤال و اجزای تعاملی دیگری اضافه کند. دومینگو از مدل معکوس سنتی برای آموزش گرامر استفاده می‌کند؛ یعنی به دانش‌آموزان ویدئوهایی به‌عنوان تکلیف خانه می‌دهد و از آن‌ها می‌خواهد به اجزاء دستور زبان در آن دقت کنند. روز بعد، وقت کلاس صرف کامل کردن تمرین‌های گروهی چهار یا پنج نفری می‌شود و بچه‌ها آنچه را از ویدئو یاد گرفته‌اند، تمرین می‌کنند. لازم به ذکر است که او برای تغییر دادن کلاس خود به کلاس معکوس با چالش بسیاری مواجه شد؛ از جمله توضیح این الگوی آموزشی جدید به دانش‌آموزان و همکاران و همچنین مسائل مربوط به دسترسی دانش‌آموزان به اینترنت، که به یک مانع تبدیل شده بود.

دومینگو معتقد است که دانش‌آموزانش دیگر مانند گذشته فراگیرندگان غیرفعال نیستند؛ کلاسش زنده است و دانش‌آموزانی دارد که مسئول یادگیری خود هستند.

روشی که دنیزا منج^{۱۰} برای معکوس کردن کلاس گرامر خود از آن استفاده کرد، از طریق رسانه‌های جمعی است. او با ویدئوی پنج دقیقه‌ای که در کالج تهیه کرده است، یک مفهوم دستوری را معرفی می‌کند. دنیزا در تعدادی از ویدئوهای خود شوخی می‌کند یا شعر می‌خواند تا ویدئو جذاب‌تر شود. سپس، از دانش‌آموزان می‌خواهد که در توئیتر در مورد افراد مشهور جست‌وجو کنند و جملات غیردستوری آن‌ها را پیدا کنند. وقتی دانش‌آموزی اشتباهی را پیدا می‌کند، پس از تصحیح جملات، آن‌ها را توئیٹ می‌کند. دومینگو معتقد است که دانش‌آموزانش گرامرها را با علاقه بررسی کرده و توئیٹ تعداد